

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ АУДИТУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

FEATURES A METHODOLOGY OF AUDIT THE FINISHED PRODUCTS

УДК 657

Зінченко О.В.к.е.н., доцент
Київський національний університет
технологій та дизайну**Гіричева Я.С.**студент
Київський національний університет
технологій та дизайну

Стаття присвячена методиці аудиту готової продукції. Визначено мету перевірки та її основні завдання для її вирішення. Розглянуто основні напрямки аудиторської перевірки і результат аудиту – аудиторський висновок. Досліджено план та програму перевірок. Розглянуто етапи проведення аудиту.

Ключові слова: Аудит, готова продукція, аудиторська перевірка, аудиторський висновок, план та програма.

Статья посвящена методике аудита готовой продукции. Определены цели проверки и ее основные задачи для ее решения. Рассмотрены основные направле-

ния аудиторской проверки и результат аудита – аудиторское заключение. Исследованы план и программу проверки. Рассмотрены этапы проведения аудита.

Ключевые слова: Аудит, готовая продукция, аудиторская проверка, аудиторское заключение, план и программа.

The article is devoted to the method of auditing the finished product. The aims audit and its main task to solve it. The main directions of the audit and the audit results – the auditor's report. Studied plan and test program. The stages of the audit are considered.

Key words: Audit, finished products, audit, auditor's report, plan and test program.

Постановка проблеми. За сучасних умов діяльність кожного суб'єкта господарювання полягає у підвищенні рівня економічної ефективності виробництва продукції. Готова продукція є важливою ділянкою для дослідження, оскільки більшість підприємств України займається її виробництвом та реалізацією. Поліпшення організації обліку готової продукції є основним способом досягнення соціальної та економічної ефективності діяльності підприємства.

Актуальність обраної теми полягає в тому, що для виробничого підприємства готова продукція є результатом його діяльності, а її реалізація є доходом, частина якого поповнює бюджет, а решта, дає змогу продовжувати виробничо-господарську діяльність. Інформація щодо відображення випуску та реалізації готової продукції має бути достовірною, що забезпечується аудиторською перевіркою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідженню питань аудиту готової продукції присвячені наукові праці вчених-економістів, зокрема, С.В. Бардаша [17], Н.І. Дорош [13], Г.М. Давидов [18], М.В. Кужельного, О.М.Черновол [17], Л.П. Кулаковської, Ф.Ф. Бутинця [12], О.В. Сметанка, Р.Л. Уса, К.В. Самойленко [20], Н.М. Зорія, О.О. Григорів [16], В.В. Василюк [16], Н.С. Петришиної [19], В.В. Ярмоша, Л.І. Полятикіна [15], М.М. Василюк [16], І. В. Данилюка, І.І. Воронцової.

Проте, незважаючи на значну кількість публікацій, невіршеним є комплекс проблемних питань. Ефективне управління неможливе без достовірної інформації щодо руху готової продукції, що забезпечується належно організованим обліковим процесом, який ґрунтується на практичному досвіді та глибокому дослідженні.

Постановка завдання. Метою публікації є дослідження аудиту готової продукції, оцінки системи внутрішнього контролю і системи бухгалтерського обліку, дослідження плану і програми перевірки та етапів проведення аудиту.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Вивчення теоретичних питань та облікової практики в умовах адаптації бухгалтерського обліку відповідно до міжнародних стандартів сприяють визначенню проблем, які негативно впливають на процес управління виробництвом знижуючи ефективність використання готової продукції. Зокрема, проблемними питаннями є різні підходи тлумачення сутності готової продукції та методики її відображення в бухгалтерському і податковому обліку, відсутності сталої визначеності складу готової продукції [14].

На сьогодні світова практика свідчить про значний попит в аудиторських послугах. Для визначення ефективності здійснення управління підприємством власники та керівники суб'єктів підприємства звертаються до аудиторських фірм з метою проведення аудиту. Це викликає необхідність на державному рівні забезпечити аудиторські фірми певними повноваженнями, а саме сприянням утворення на підприємствах системи управління прибутком через систему управління виробничими витратами, основаною на інформаційному потоці, який отримується в процесі аудиту. Така система має бути побудована з новим кадровим забезпеченням [21].

Термін «метод» означає сукупність прийомів праці у якій-небудь області, спосіб досягнення якоїсь мети [11]. Існують різні прийоми, характерні для фахівців різних областей знань, якими можуть користуватися аудиторі, застосовуючи їх у залежності від поставленого завдання. Знання специфіки діяльності підприємства в сполученні з прийомами, обраними правильно й у визначеній послідовності, дозволяють аудиторам ефективніше проводити перевірки.

Методи перевірки поділяють на дві групи, а саме методи фактичної перевірки та методи документальної перевірки [11].

Метою аудиту готової продукції є підтвердження аудиторським висновком інформації щодо

повноти, законності, достовірності та об'єктивності здійснених і відображених в бухгалтерському обліку та звітності облікових операцій.

Аудитор ретельно планує свою діяльність за трьома основними напрямками, які дають можливість отримати достатню кількість свідчень щодо стану справ клієнта, сприяють утриманню в розумних межах витрат аудиту і дозволяють уникнути непорозумінь із клієнтом.

Підставою для аудиторської перевірки є зовнішні та внутрішні нормативно-правові документи [21]. Зовнішня нормативна база включає: закони, положення, методичні рекомендації щодо обліку, звітності, оподаткування та аудиту (табл. 1). Нормативною базою аудитор керується для визначення відповідності обліку і бухгалтерської звітності, проведення аналізу та складання аудиторського висновку.

Внутрішньою нормативною базою є облікова політика підприємства, методичні та інструктивні матеріали щодо організації обліку з урахуванням специфіки підприємства. Вона підлягає аналізу і порівнянню аудитором за чинною методикою.

З використанням комп'ютерної техніки на багатьох підприємствах прийнято вести облік готової продукції без застосування узагальнюючих документів. Виняток становить формування оборотно-сальдової відомості за рахунком 26 «Готова продукція», оскільки цей документ характеризує інформацію щодо оборотів і залишків готової продукції [5; 12].

Рахунок 26 «Готова продукція» призначено для узагальнення інформації про наявність та рух готової продукції підприємства. За дебетом рахунку 26 «Готова продукція» аудитор перевіряє відображення надходжень готової продукції за фактичною виробничою собівартістю або за нормативною вартістю [4].

Під час проведення аудиту готової продукції аудитор насамперед керується нормами, викладеними у П(С)БО 9 «Запаси» [7] та нормами податкового законодавства [3]. Нормативно-правове забезпечення аудиту готової продукції наведено у таблиці 1.

Джерелами інформації аудиту готової продукції є: наказ про облікову політику, баланс, звіт про фінансові результати, журнал №5, дані інвентаризації, первинні документи відпуску готової продукції зі складу, банківські виписки руху коштів на поточному рахунку, касові звіти з прикладеними прибутково-видатковими документами в оплату рахунків, платіжні доручення на оплату відвантаженої продукції.

П(С)БО 9 «Запаси» визначає: «готова продукція – це продукція, що виготовлена на підприємстві, в установі, призначена для продажу і відповідає технічним та якісним характеристикам, передбаченим договором або іншим нормативно-правовим актом» [7].

Аудитор повинен вивчити класифікацію готової продукції на підприємстві, що свідчить про належну організацію обліку зазначеної діяльності (рис. 2).

Процес аудиту готової продукції умовно розділений на три основні етапи: ознайомлення, основна частина і висновок (рис. 3).

Для досягнення мети аудиту, а також задоволення потреб користувачів в отриманні повної, правдивої та неупередженої інформації щодо виробництва та реалізації готової продукції аудитор слід виконати такі завдання, а саме перевірити та з'ясувати:

- як здійснюється контроль використання готової продукції у виробництві;
- правильність формування зведеної інформації про витрати на виробництво;

Рис. 1. Завдання аудиту руху готової продукції

Нормативно-правове забезпечення аудиту готової продукції

№ з/п	Назва джерела	Характеристика джерела
1.	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1]	Закон визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання бухгалтерської звітності в Україні.
2.	Закон України «Про аудиторську діяльність» [2]	Визначає правові засади здійснення аудиторської діяльності в Україні і спрямований на створення системи незалежного фінансового контролю з метою захисту інтересів власника.
3.	Податковий кодекс України [3]	Розширює методикку формування собівартості виготовленої продукції, а саме додає до неї амортизацію виробничих основних засобів та нематеріальних активів, безпосередньо пов'язаних з виробництвом товарів, виконанням робіт, наданням послуг
4.	Інструкція «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку» [4]	Визначає основні рахунки та субрахунки обліку готової продукції.
5.	Методичні рекомендації про застосування реєстрів бухгалтерського обліку [5]	Надає методичні рекомендації про застосування реєстрів бухгалтерського обліку з обліку готової продукції.
6.	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». [7]	Методика обліку запасів(готової продукції) на підприємстві, розкриття інформації в фінансовій звітності. Вибуття запасів (готової продукції) за ідентифікованої собівартості відповідної одиниці; середньозваженої собівартості; собівартості перших за часом надходження (ФІФО); нормативних затрат; ціни продажу.
7.	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід [8]	Доходом, не визнаються сума авансу та сума попередньої оплати продукції. Тому сума оплати за продукцію визнається доходом від реалізації після того, коли продукція отримана
8.	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [9]	Визначає склад собівартість реалізованої продукції, яка була реалізована протягом звітного періоду, нерозподілених постійних загальновиробничих витрат та наднормативних виробничих витрат. До виробничої собівартості готової продукції включаються прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати, змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати. Виробнича собівартість продукції зменшується на справедливую вартість супутньої продукції.
9.	«Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань» [10]	Визначає порядок проведення інвентаризації готової продукції та оформлення її результатів.

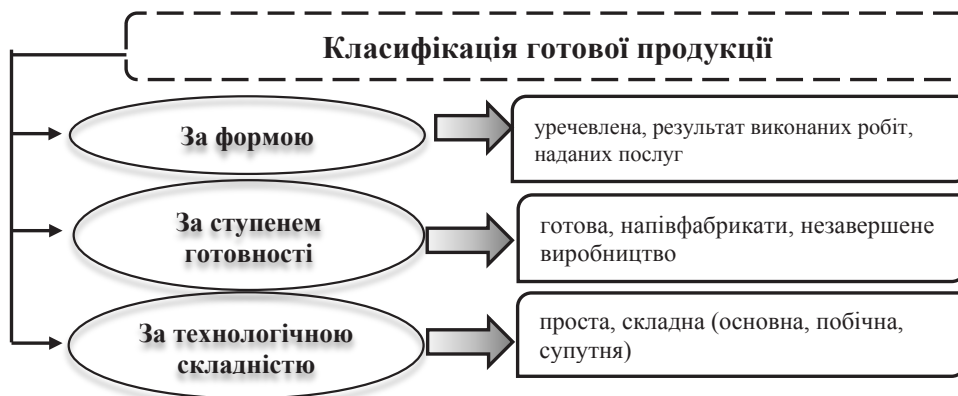

Рис. 2. Класифікація готової продукції

На ознайомчому етапі аудитор вивчає всі надані бухгалтерські документи та записи, що встановлює відповідність даних у відомостях з даними бухгалтерського балансу. Крім цього, аудитор має переконатися в тому, що інформація про суми реалізації відображена у звіті про прибутки (збитки) в повному обсязі. Також на цьому етапі проводяться аналітичні процедури і перевіряється, наскільки правильно в обліковій політиці підприємства вказано спосіб оцінювання готової продукції.	На основному етапі аудитору слід впевнитися в правильності складання і відображення всіх бухгалтерських записів та дотриманні порядку здійснення всіх операцій. При наявності відхилень перевіряється, наскільки правильно розподілені суми цих відхилень між проданою готовою продукцією та її залишками на складі.	На заключному етапі, коли завершені всі перевірки, аудитору слід сформувати пакет документів, який включає аудиторський висновок та рекомендації аудитора. Всі ці документи передаються керівнику підприємства разом з перевіреною документацією.
---	--	---

Рис. 3. Етапи аудиту готової продукції

- правильність та своєчасність документального відображення реалізації та передачі готової продукції з виробництва на склад та зі складу;
- правильність оформлення документів при зберіганні готової продукції на складі;
- правильність оформлення документів інвентаризації готової продукції;
- чи не має на підприємстві протизаконних дій, пов'язаних із рухом та зберіганням готової продукції, суттєвих порушень і помилок у бухгалтерському обліку та звітності;
- відповідність якості продукції та перевірити відповідні документи;
- відображення виготовлення і реалізації готової продукції у податковому обліку;
- чи своєчасно та правильно здійснюється складання звітності в частині відображення операцій з готовою продукцією.

Під час аудиту готової продукції використовують інформацію за операціями пов'язаними з рухом готової продукції на підставі звітів виробничих підрозділів та звітів про рух готової продукції зі складу при журнальній формі обліку в III розділі журналу № 5, а за умов використання спрощеної форми бухгалтерського обліку – у відомостях В-2, В-3, В-6, В-7.

При перевірці балансу щодо готової продукції увага аудитора зосереджується на другому розділі активу на рядку 1103 «Готова продукція». Витрати на виробництво готової продукції відображаються у формі 2 «Звіт про фінансові результати» у рядку 2050 «Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)» [2].

Слід приділити особливу увагу побудові обліку реалізації готової продукції, яка має містити повноту та своєчасність відображення інформації про реалізацію в системі обліку [19].

Аудитор перевіряє, а за необхідності і самостійно здійснює розрахунок фактичної собівартості продукції та реалізованої продукції. Якщо фактична собівартість виявиться меншою від

умовної вартості, то такий запис сторнується [12]. Аудитором перевіряється, чи всі суми включені до відомості і особливу увагу слід звернути на відображення сум відхилень, яка виникає між фактичною собівартістю готової продукції та її вартістю за обліковими цінами [19]. Якщо має місце невідповідність, аудитор з'ясує її причини. Правильність записів на рахунках поставальників перевіряється за накладними та за платіжними документами відпуску продукції [10]. Під час перевірки рахунків з'ясується, чи має місце завищення або заниження цін або сум торговельних націнок на готову продукцію.

Перевіряючи розрахунки з готовою продукцією за бартерними операціями, аудитор з'ясує, чи вся сума включена до обсягу реалізації, правильність нарахування ПДВ, а також в яких цінах здійснено бартерний обмін [3]. Після чого аудитор аналізує правильність визначення та відображення суми ПДВ.

Ретельно аналізуються операції зі списання готової продукції, щодо їх правомірності та відображення результатів на рахунках бухгалтерського обліку, також перевіряється правомірність списання нерозподілених постійних та наднормативних виробничих витрат на собівартість готової продукції [7].

Аудитор аналізує правильність визначення результатів від реалізації готової продукції за кожним номенклатурним номером, а також правильність відображення їх у регістрах бухгалтерського обліку та у річній і квартальній звітності: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» і форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)».

Результатом аудиту є аудиторський висновок, який надає фактичний стан руху готової продукції на підприємстві.

Зміст цього документа залежить від конкретних обставин та результатів перевірки. В зв'язку з цим форма аудиторського висновку може бути довіль-

Рис. 4. Структура аудиторського висновку

ною, але обов'язково в ньому мають бути такі розділи, як заголовок, вступ, масштаб перевірки, висновок аудитора стосовно питання, яке перевіряється, дата аудиторського висновку, адреса аудиторської фірми та підпис під аудиторським висновком.

Аудиторський висновок підписується директором аудиторської фірми або уповноваженою на це особою, яка має відповідну серію сертифіката аудитора України на вид проведеного аудиту. Загальну структуру стандартного аудиторського висновку можна подати за допомогою схеми (рис. 4).

Висновок аудитора буває позитивним, умовно-позитивним, негативним або відмова від надання висновку про фінансову звітність підприємства [11]. У двох останніх випадках в аудиторському висновку коротко аргументуються причини у зв'язку з якими аудитор надає негативний висновок. За необхідності докладнішого опису цих при-

чин аудиторський висновок може містити посилання на інформацію, що наводиться в додатку до висновку.

Основні підходи щодо вибору аудиторського висновку можна подати у вигляді схеми (рис. 5).

Зазвичай в обліковій політиці, щодо готової продукції підприємства допускають таких помилок, які з'ясовує аудитор, а саме:

- оцінка готової продукції не відповідає методу оцінки, який вказаний в обліковій політиці підприємства;
- оцінка відвантаженої продукції не відповідає методу оцінки, відображеною в обліковій політиці підприємства;
- неправильно розраховано та відображено відхилення фактичної виробничої собівартості готової продукції від вартості за обліковими цінами (при обліку готової продукції за обліковими цінами);
- відображення в обліку готової продукції, виробленої з давальницької сировини, як власної;

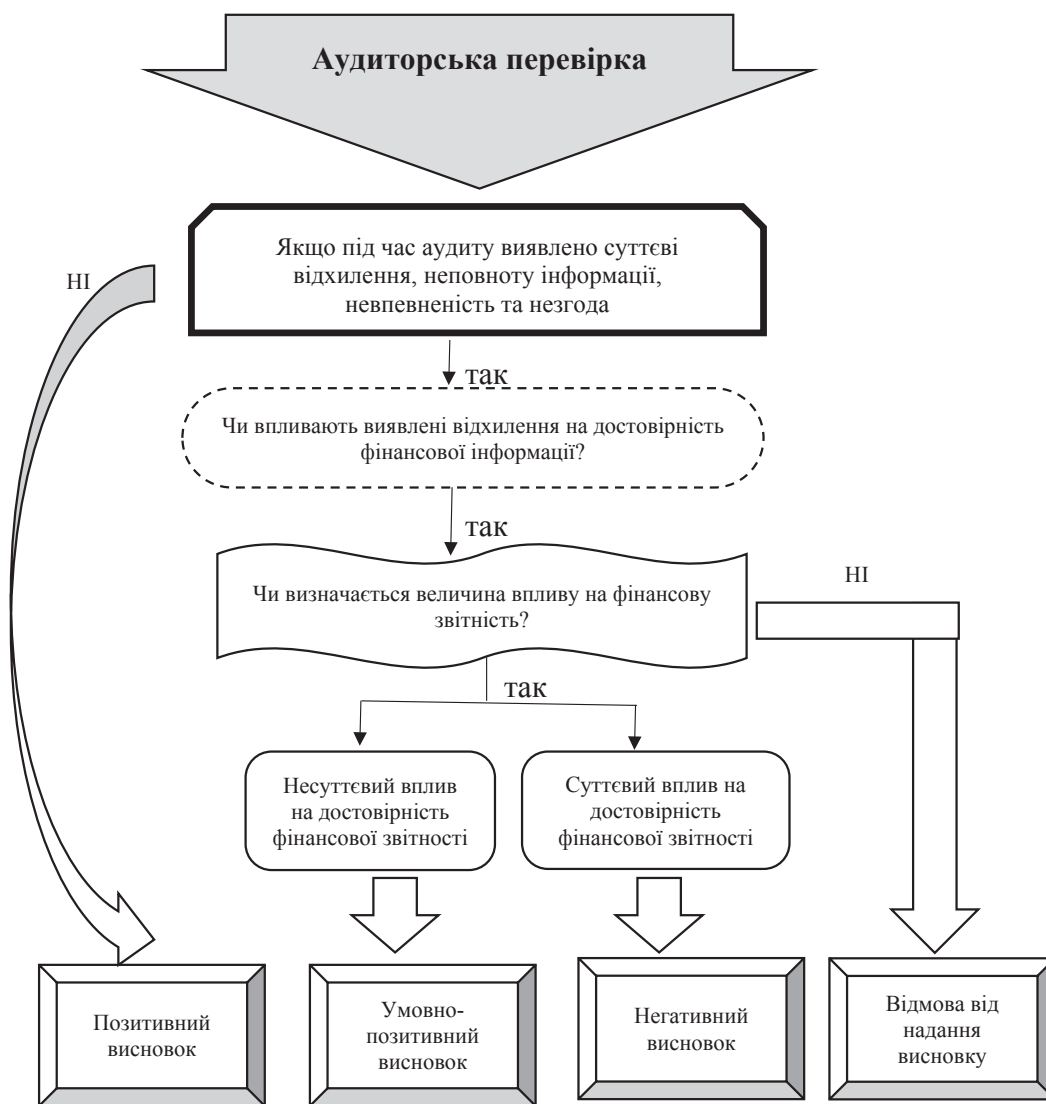

Рис. 5. Схема визначення аудиторського висновку

- неповне відображення в обліку випущеної продукції;
- несвоєчасне відображення в обліку відвантаженої і реалізованої продукції;
- відсутність налагодженого аналітичного обліку готової продукції за місцями зберігання та окремими видами готової продукції;
- відсутність інвентаризацій готової продукції;
- неправильне відображення в обліку морально застарілою, зіпсованої при зберіганні готової продукції;
- невірне визначення торговельної діяльності іноземних замовників, щодо виготовлення продукції з давальницької сировини;
- невірне віднесення в бухгалтерському обліку різних товарно-матеріальних цінностей до складу готової продукції.

У програмі аудитор оцінює ступінь ризику внутрішнього контролю та свій особистий ризик не виявлення суттєвих помилок звітності, які виникають під час проведення аудиторських процедур, визначає термін проведення аудиторських тестів, координує роботу всіх можливих помічників, залучених з числа співробітників підприємства, визначає присутність інших виконавців аудиту, якщо такі беруть участь у роботі.

До складання Програми аудиту готової продукції аудитор спочатку формує Загальний план аудиту готової продукції, табл. 2.

Загальними принципами та основними напрямляючими аудиту готової продукції є:

- зниження ризику неякісної продукції;
- обґрунтованість запланованих обсягів готової продукції
- виконання об'єму заказів (договірних обов'язків) на продукцію
- дотримання якості готової продукції
- своєчасність поставки готової продукції
- контроль за своєчасною оплатою за готову продукцію.

При узагальненні результатів аудиторської перевірки по реалізації готової продукції у річний звітності виникнуть такі коригування:

- у ф. № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» коригування суми по рядках: 1125 «Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги», 1420 «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)»;
- ф. № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» коригування суми по рядках: 2000 «Чистий дохід від реалізації продукції (това-

Таблиця 2

Загальний план аудиту готової продукції

Етапи перевірки	Процедури аудиту	Аудитор	Терміни перевірки
Перевірка достовірності (повноти) визначення виручки від готової продукції	Встановлення наявності наказу керівника про метод визначення виручки від готової продукції та відповідність йому бухгалтерських записів.		
Перевірка розрахунку фактичної собівартості готової продукції	Послідовна перевірка розрахунків фактичної собівартості: залишку готової продукції на складі; відвантаженої продукції; реалізованої продукції; звірка одержаних даних з фактично відображеними відомостями у регістрах синтетичного обліку та звітності.		
Перевірка витрат, пов'язаних з готовою продукцією	Перевірка складу та розподілу витрат згідно з законодавчими документами.		
Перевірка відповідності даних первинного, аналітичного та синтетичного обліку	Зіставлення даних первинних документів з даними, відображеними у регістрах синтетичного та аналітичного обліку.		
Перевірка визначення фінансового результату	Перерахунок визначення фінансового результату та звірка його з даними бухгалтерського обліку та звітності; належності та правильності включення до ціни готової продукції обов'язкових податків, та платежів.		
Аудит кореспонденції та правильності відображення процесу обліку готової продукції на рахунках бухгалтерського обліку	Перевірка правильності відображення процесу обліку готової продукції на рахунках бухгалтерського обліку		
Складання розділу аудиторського звіту та аудиторського висновку	Робоча документація, складена на попередніх етапах перевірки		

рів, робіт, послуг)», 2050 «Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)»;

- ф. № 3 «Звіт про рух грошових коштів (прямим методом)» коригування суми по рядку 3000 «Надходження від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) від операційної діяльності» [6].

Висновки з проведеного дослідження.

У статті визначено та розвинуто сутність, завдання й мету аудиту готової продукції. Розглянуто концептуальні основи аудиту готової продукції, а також наведено загальний план аудиторської перевірки, що підвищує якість та детальність аудиторської перевірки.

Аудит готової продукції включає перевірку своєчасності і якості обліку виробництва, випуску та реалізації готової продукції не тільки за звітний період, але і за коротші проміжки часу, контроль за цілісністю і своєчасним її відвантаженням покупцям. Практичні дослідження свідчать, що для обліку готової продукції доцільним є використання уніфікованих форм документації. Крім того, необхідною умовою є: створення графіків документообігу з обліку продукції і доведення до виконавців їх функцій при створенні і перевірці первинних документів; видача розпорядчої документації особам, що відповідають за здійснення тієї або іншої господарської операції і мають право підпису первинних документів; контроль із боку працівників бухгалтерії правильності оформлення первинної документації з обліку готової продукції.

Таким чином, це призведе до значного підвищення результативності та фінансово-економічної діяльності підприємств, а також дозволить налагодити більш дієвий і менш трудомісткий облік, контроль наявності, руху і використання готової продукції, а також досягти економії.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» №996-XP7 ВР від 16 липня 1999 р. [Електронний ресурс <http://www.rada.gov.ua>]
2. Закон України «Про аудиторську діяльність» Вводиться в дію Постановою ВР N 3126-XII від 22.04.93, ВВР, 1993, N23 [Електронний ресурс <http://www.rada.gov.ua>]
3. Податковий кодекс України, затверджений Верховною Радою України 2 лютого 2010 року. Голос України від 04.12.2010 – № 229. Який набув чинності 1 січня 2011 року. [Електронний ресурс <http://www.rada.gov.ua>]
4. Інструкція «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291. [Електронний ресурс <http://www.rada.gov.ua>]
5. Методичні рекомендації про застосування реєстрів бухгалтерського обліку. Наказ Міністерства фінансів № 356 від 29.12.2000 р. [Електронний ресурс <http://www.rada.gov.ua>]
6. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності від 28 берез. 2013 р. № 433 Електронний ресурс / Міністерство фінансів України. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. № 246. [Електронний ресурс <http://www.rada.gov.ua>]
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід». Наказ Міністерства фінансів України 29.11.1999 р. № 290. [Електронний ресурс <http://www.rada.gov.ua>]
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: затв. наказом Міністерства фінансів України 31.12.1999 р. № 318. [Електронний ресурс <http://www.rada.gov.ua>]
10. «Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань» затвердж. наказом Міністерства фінансів України № 879 від 02.09.2014 р. [Електронний ресурс <http://www.rada.gov.ua>]
11. Шевчук В.О. Аудит : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Шевчук В.О., Пожарицька І.М., Сурніна К.С. ; Нац. акад. природоохорон. та курорт. буд-ва. – Сімф. : Аріал, 2011. – 218 с.
12. Бутинець Ф.Ф. та ін. Аудит і ревізія підприємницької діяльності. Навчальний посібник. Житомир: ПП «Рута», 2011.
13. Дорош Н.І. Аудит: методологія і організація. – К.:Т-во «Знання», КОО, 2011.
14. Будкін В.С., Рогач О.І., Філіпченко А.С., Світова економіка: Підручник /– К.: Либідь, 2011. – 640 с.
15. Полятикіна Л.І. Вдосконалення методики проведення аудиторської перевірки обліку готової продукції / Л.І. Полятикіна, Т.В. Приймєнко. Матеріали Міжнародної наук.-практ. конф., присвяч. 198-річ. ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, 2 жовтня 2014 р. – Харків: ХНАУ, 2014 – С. 319-320.
16. Василюк М.М., Григорів О.О., Особливості проведення аудиту матеріальних витрат і застосування експертних. ПНУ ім. Стефаніка, 2015.
17. Економічний контроль в Україні: системний підхід: монографія / С. В. Бардаш ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К. : КНТЕУ, 2010. – 656 с.
18. Визначення об'єктів та суб'єктів внутрішньогосподарського контролю витрат на підприємствах олійно-жирової промисловості. Г.М. Давидов, О.М. Черновол. – Наукові записки Національного університету, 2012.
19. Проблеми обліку готової продукції та її реалізації. Петришина Н. С. „ПВНЗ «Хмельницький економічний університет», 2014.
20. Науково-методичні підходи до визначення корисності інформаційного продукту / К.В. Самойленко // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2014. – Вип. 1(1). – С. 341-344.
21. Кузьмін В., Петрик О., Аудит: законодавчо-нормативне регулювання, історичні аспекти та проблеми розвитку в Україні // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – №8-9. – С. 63.